

60ο Συνέδριο IEFA - Κούβα '94

Περισσότεροι από 400 Κουβανοί βιβλιοθηκάριοι συμμετείχαν μαζί με τους 1300 συνέδρους στο 60 παγκόσμιο συνέδριο της IEFA που είχε ως θέμα τις «Βιβλιοθήκες και Κοινωνική Ανάπτυξη».

Πρέπει ν' αναφέρουμε ότι παρά τις οικονομικές δυσκολίες που η Κούβα αντιμετωπίζει δίνει το παράδειγμα μιας επιτυχούς καταπολέμησης του αναλφαριθμητισμού και μιας σωστής ανάπτυξης των βιβλιοθηκών της και της προώθησης του βιβλίου και της αναγνωσιμότητας.

Η έκθεση που οργανώθηκε στα πλαίσια του συνεδρίου δεν συγκέντρωσε μόνον εκθέτες λογισμικών προγραμμάτων και ηλεκτρονικού υλικού αλλά και όλους σχεδόν τους κουβανέζικους φορείς και υπηρεσίες που ανήκουν στο χώρο του βιβλίου, της πληροφόρησης και του πολιτισμού γενικότερα.

Ήταν μια θαυμάσια ευκαιρία για να γνωρίσει κανείς τις διάφορες επαγγελματικές οργανώσεις και ν' ανακαλύψει τι γίνεται στον τομέα των βιβλιοθηκών και της πληροφόρησης στις περιοχές της Λατινικής Αμερικής και της Αμερικανικής Ηπείρου πλατύτερα.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Κούβας Zose Marti

Ο Jose Marti (1853 - 1895) ήταν ο εμπνευστής και ο θεωρητικός του απελευθερωτικού κινήματος της Κούβας και ιδρυτής του επαναστατικού κουβανέζικου κόμματος το 1869.

Παντού στην Αβάνα υπάρχουν τ' αγάλματά του, οι εικόνες του και αποσπάσματα από τα έργα του γράφονται σαν συνθήματα στους τοίχους.

Μια προβολή που έρχεται σε αντίθεση με τον Fidel Castroη παρουσία του οποίου παραμένει πάντα διακριτική.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Κούβας όπως και όλες οι βιβλιοθήκες της χώρας λειτουργεί σαν μια λαϊκή βιβλιοθήκη δηλαδή είναι ανοικτή σ' όλο το κοινό χωρίς διάκριση ηλικίας και ιδιότητας.

Είναι το Εθνικό Βιβλιογραφικό κέντρο, δέχεται την υποχρεωτική κατάθεση και δημοσιεύει την εθνική βιβλιογραφία.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία κάθε δημόσιος και ιδιωτικός οργανισμός υποχρεούται να στείλει στην

αρχή κάθε μήνα πέντε αντίτυπα από κάθε έκδοση που μπαίνει σε κυκλοφορία.

Εάν σκεφτούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος της εκδοτικής παραγωγής προέρχεται κύρια από κρατικούς οργανισμούς καταλαβαίνουμε ότι η διαδικασία της κατάθεσης γίνεται χωρίς προβλήματα.

Παρ' όλα αυτά μια νέα νομοθεσία σύντομα θα έρθει ν' αντικαταστήσει την υπάρχουσα επεκτείνοντας την κατάθεση και σε μη έντυπο υλικό (οπτικοακουστικό υλικό κλπ.).

Η Βιβλιοθήκη ιδρύθηκε το 1902 και είναι υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η Βιβλιοθήκη βρίσκεται επικεφαλής ενός δικτύου Δημοσίων Βιβλιοθηκών που βρίσκονται διασκορπισμένες σ' όλη τη χώρα και η ίδρυση των οποίων ξεκίνησε το 1959 (1).

Η Εθνική Βιβλιοθήκη, παρά τους οικονομικούς περιορισμούς και την ελλειπή επικοινωνία, κατάφερε ν' αναπτύξει τη δική της βιβλιοοικονομική πρακτική και θεωρητική βάση.

Από το 1966 αρχίζει μια σημαντική εκδοτική δραστηριότητα στον τομέα των βιβλιοθηκονομικών βιβλίων.

Ετσι όλες οι βιβλιοθήκες του δικτύου διαθέτουν τις απαραίτητες προδιαγραφές επεξεργασίας υλικού και οργάνωσης συλλόγων.

Η δημοσίευση των AACR2 που συνοδεύονται από μια πλούσια και τεκμηριωμένη εισήγηση δίνει την δυνατότητα να κυκλοφορήσουν από το 1981 τα πρώτα κουβανέζικα πρότυπα τυποποίησης.

Σήμερα υπάρχει πρότυπο ηγια βιβλιογραφική περιγραφή βιβλίων και φυλλαδίων, θεματική ευρετηρίαση και ακολουθούν μια σειρά άλλων προτύπων η παραγωγή των οποίων συνεχίζεται.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη Jose Marti διαθέτει μια συλλογή που ξεπερνά τους 2.600.000 τόμους και εργάζονται 288 άτομα.

Η οργανωτική διάρθρωση των διαφόρων υπηρεσιών της είναι δομημένη βάση των συλλόγων και αρμοδιοτήτων των διαφόρων τμημάτων τα κυριότερα των οποίων είναι:

(1) Το δίκτυο απαρτίζεται από: 300 δημόσιες, 15 περιφερειακές, 150 βιβλιοθήκες δήμων, 200 βιβλιοθήκες - τμήματα που λειτουργούν σε αγροτικές περιοχές.

* *Τμήμα επεξεργασίας υλικού, καταλογογράφηση, ταξινόμηση.*

* *Τμήμα βιβλιογραφικών συλλόγων, ειδικών συλλόγων (χάρτες, φωτογραφίες, σπάνια βιβλία).*

Το τμήμα βιβλιογραφικών συλλόγων λαμβάνει ένα αντίτυπο από κάθε τίτλο που εκδόθηκε τον 20ο αιώνα.

Η αίθουσα της Κούβας διαθέτει 14.000 αντίγραφα του 19ου αιώνα και στις σπάνιες συλλογές υπάρχουν 2000 βιβλία του XV - XVIII αιώνα.

Στον τομέα των παλαιών υλικών η βιβλιοθήκη συμμετέχει από το 1991 σ' ένα πρόγραμμα δημιουργίας συλλογικού καταλόγου - παλαιών βιβλίων (XVI - XIX) που είχε αναλάβει η Ένωση Εθνικών Βιβλιοθηκών Λατινικής Αμερικής.

* *Τμήμα συντήρησης.*

η ομάδα που εργάζεται σ' αυτό και απαρτίζεται από είκοσι εξειδικευμένους επιστήμονες συνεργάζεται στενά με το Εθνικό Κέντρο συντήρησης και ανακαίνισης της Κούβας).

Πέρα από τις κλασσικές εργασίες που πραγματοποιούνται μέσα στα πλαίσια της ανακαίνισης των παλαιών βιβλιοδεσιών ένα πρόγραμμα μικροφωτογράφησης των εισερχομένων βιβλίων ξεκίνησε από το 1993.

Απώτερος στόχος του είναι να μπαίνει σε απόλυτη συντήρηση κάθε καινούργιο βιβλίο μετά από μικροφωτογράφηση.

Ομως, σήμερα η υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών γίνεται με δυσκολία λόγω των περιοριστικών μέτρων που ισχύουν στην Κούβα: διακοπές ρεύματος, νερού, έλλειψη υλικών κλπ.

Παρ' όλα αυτά η έρευνα συνεχίζεται και έτσι για την αντιμετώπιση της τροπικής υγρασίας ένα ερευνητικό πρόγραμμα που γίνεται σε συνεργασία με καναδούς επιστήμονες στοχεύει να δημιουργήσει χαρτί υψηλής ποιότητας από ζαχαροκάλαμο.

Στον τομέα της αυτοματοποίησης η μελέτη έχει προχωρήσει για την επιλογή λογισμικού συστήματος προσαρμοσμένου στις ανάγκες της.

Σημαντική δραστηριότητα έχει αναπτυχθεί στον τομέα της περιφερειακής συνεργασίας που βοηθά σημαντικά στην αντιμετώπιση των οικονομικών δυσκολιών και προβλημάτων. Η λύση φαίνεται να είναι η πλέον ικανοποιητική και περιοχές όπως της Καραϊβικής της Λατινικής Αμερικής ή και του Καναδά είναι άμεσοι συνεργάτες σε

μία σειρά από προγράμματα συνεργασία και ανταλλαγών, οι συνεργασίες αυτές δίνουν την δυνατότητα ν' αναπτυχθεί μια λατινο-αμερικάνικη βιβλιοθηκονομία που με τη σειρά της και αυτή εξασφαλίζει την δημιουργία μιας αυτόνομης επαγγελματικής ταυτότητας.

Έτσι η Κούβα και στον τομέα της βιβλιοθηκονομίας όπως και σε άλλους τομείς παίζει ένα σημαντικό πιλοτικό ρόλο σε σχέση με τις άλλες χώρες της λατινικής αμερικής.

Το τμήμα για νέους της «Εθνικής Βιβλιοθήκης».

Είναι απαραίτητο ν' αναφερθούμε ξεχωριστά για το ρόλο που παίζει η Εθνική Βιβλιοθήκη στην ανάπτυξη της παιδικής λογοτεχνίας.

Η παιδική λογοτεχνία εμφανίζεται στην Κούβα τα τέλη του 18ου αιώνα αλλά πολύ λίγο ανταποκρίνεται στις ανάγκες των νέων.

La Edad de Oro (η χρυσή εποχή) περιοδικό που εκδίδεται το 1889 είναι το μόνο που απευθύνεται προς τους νέους.

Πρέπει να περιμένουμε την δεκαετία του '40 για να εμφανιστούν τα βιβλία και τα περιοδικά που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των νέων και δημιουργούν τις πρώτες παιδικές βιβλιοθήκες.

Η συστηματική και προγραμματισμένη προσπάθεια στον τομέα αυτό ξεκινά μετά την επανάσταση. Χάρη στις νέες οργανωτικές δομές προωθείται η δημιουργία και η ανάπτυξη νέων λογοτεχνικών προτύπων παιδικής λογοτεχνίας.

Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι η παραγωγή βιβλίων που ν' ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών και των εφήβων.

Η δημιουργία έργων γίνεται έτσι κοινωνική ανάγκη στα πλαίσια της οποίας ζητείται η συνεργασία συγγραφέων και άλλων ειδικών που εξασφαλίζουν γρήγορα σημαντική ποιοτική και ποσοτική παραγωγή.

Δίνοντας επίσης μια εθνική διάσταση στο ρόλο της Εθνικής Βιβλιοθήκης Jose Marti στον τομέα αυτό ιδρύεται στις 14 δεκ. 1959 το τμήμα νέων.

Ενας από τους κύριους στόχους του τμήματος είναι η προώθηση της αναγνωσιμότητας και της αγάπης του βιβλίου από τους νέους.

Παράλληλα μια σειρά από μελέτες και έρευνες που πραγματοποιούνται από ειδικούς στοχεύουν να προωθήσουν επί μέρους τομείς και θέματα που άπτονται της παιδικής λογοτεχνίας και της αναγνωσιμότητας.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ